

de thèmes, IIe partie, un certain nombre de morceaux ehosis ont été puisés dans le *Disciple de Lhomond*, par Blanchin. Cet auteur ayant donné lui-même la traduction de ses thèmes, nous avons cru pouvoir reproduire son texte latin, en y faisant de temps à autre quelques retouches. Malgré cela, la latinité ne nous en paraît point encore d'une pureté irréprochable ; et c'est surtout dans cette partie de notre cours que MM. les Professeurs voudront bien se rappeler qu'un livre de « corrigés », si parfait soit-il, a simplement pour but de faciliter le travail du Maître, et non de le remplacer.

THÈMES LATINS

I. — SYNTAXE ABRÉGÉE

N. B. — Les chiffres placés au commencement de chaque thème indiquent les numéros de la *grammaire latine simplifiée* auxquels ils correspondent.

Thème 1.

411-416 — Rex Salomon, regis Davidis filius, Deo vero magnificentum templum ædificavit. — Imperator Severus urbem Byzantium occupavit occupatamque evertit. — Patrem et matrem jampridem mortuos desidero. — Senex mirandæ constantiæ erat Eleazarus. — Perfidus Judas Jesu Christi prodendi consilium animo concepit. — Bonum opus est invisere captivos et ignaros edocere. — Admodum pii erant Ludovicus nonus ejusque mater. — Panis et vinum homini sunt necessaria. — David in dies potentior evadebat. — Reges suos Cæsares Augustosque cognominavère Romani. — Saule, ego sum Jesus, et tu me persequeris! — Petrus et Andreas, Jesu Christi apostoli, crucifixi sunt. — Samuel regi Sauli dixit : Cras tu tuique filii mecum eritis. — Homerus solus appellari poeta meruit. — Darius, Alexandro regis titulum, cum illi quadam die scriberet, non tribuere ausus est. — Sancti Claudii corpus thecâ argenteâ inclusum fuerat. — Dicebant Judæi : Nondum tempus adest Domini domum denuo ædificandi. — Titus generis humani amor et delictiæ dicebatur. — Alexandri amici reges facti sunt. — Sérius òciüsve agnoscitur vir falso strenuus.

Thème 2.

444-446. — Insigni virtute præditi erant Zacharias et Elisabeth. — Pestis et bellum humano generi sunt exitiosa. — Ego sum Dominus Deus vester; vos autem meus estis populus. Ego et Pater meus, ait Jesus Christus, unum sumus. — Cato clarus et magnus habetur. — Pilatus, ignavus iniquusque iudex, Barabbam, latronem atque interfectorem, Jesu Christo, vitæ auctori, anteposuit. — Omnium vitiorum parens est desidia. — Sisygambis, Darii mater, mulier erat eximiæ singularisque prudentiæ. — Annibal, belli renovandi captans occasionem, urbem Saguntum Romanis fœderatam obsedit. — Sævitia est pauperibus ea quæ ipsis sunt necessaria non erogare. — Mercedem accipiet sedulus discipulus, piger vero pœnas dabit. — Piso ejusque conjux Plancina Romanis erant invisæ. — Præclarum est injuriæ oblivisci. — Sanctus Auxentius, primum strenuus miles simulque humilis christianus fuit. — Clodius tribunus plebis fieri cupiebat. — Primus Adami et Evæ filius Caini, secundus autem Abelis nomine dictus est. — Brute, fili mi, exclamavit Cæsar, tu me pugione audes percutere! — Senatus populusque Romanus imperatori Marco Aurelio statuas aureas erexerunt. — Pompeius videbatur in Hispaniam esse venturus. — Hi sunt vere nobiles qui malis cupiditatibus non inserviunt.

Thème 3.

444-446. — Princeps mansuetæ ac pacificæ indolis erat Darius. — Paupertatem avarus, divitias autem verè pauper formidat. — Catilinæ, viri pravi sanguinemque sitientis conjuratio, a Cicerone, vigilantibus consule oratoreque celebri, patefacta est. — Imperatoris Severi copiæ urbem Lugdunum, quo victus Albinus confugerat, vastarunt vastatamque incenderunt. — Alcibiades Lacedæmoniorum et Persarum per vices fuit terror ac præsidium.

— Phæro, ultimâ tandem plagâ victus, abeundi copiam Hebræis fecit. — Phædrus lupum et agnum siti compulsos induxit. — Princeps justus, castus et moderatus, imago est Numinis verissima. — Admodum pios se præstiterunt rex Numa atque Antoninus imperator. — Detestabilia semper visa sunt perjurium et calumnia. — Saulo dixit Dominus: Tibi durum est in stimulum calcitrare. — Vel minimarum avium aliquando pabulum leo factus est. — Cyrus obiit cunctis populis æqualiter desideratus. — Lupus agno dicebat: Tu ac tui mihi raro parcitis. — Nostræ catenæ ferreæ, inqueiebant martyres, sunt auro pretiosiores. — Jacobi filii Josephum suum fratrem occidendi consilium inierunt. — Imperator Marcus Aurelius urbem Athenas suis beneficiis cumulavit.

Thème 4.

444-446. — Quam acerbum est dæmoni servire, at Jesu Christo servire quam suave est! — Sanctus Ludovicus, Galliæ rex, in cælo nunc cum Jesu Christo regnat. — Urbem Antiochiam, ubi hiemabat Trajanus, terræ motus evertit. — Prosperæ valetudinis parens est frugalitas. — Galetes, qui in regis Ptolemæi aula versabatur, adolescens erat egregia forma et indole eximia. — Apud Spartanos, arma deponere ac præ hoste diffugere dedecus erat. — Indociles rebellesque pueri Deo summe justo pœnas persolvent. — Avia et mater Claudii sese in illum imperatorem valde acerbis exhibuerant. — Famem et bellum magis horrenda quam pestem rex David existimavit. — Homo falso pœnitens homines potest fallere; Deum autem non fallit. — Alexandro Sisygambis dicebat: Captiva ego sum, tu vero me reginæ nomine decoras. — Nabarzanes, equitatus magister, Bessusque dux Bactrianorum, detestandum Darii sui domini et regis vincendi consilium machinati sunt. — Lotho dixit Abrahamus: Ego et tu in eadem regione habitare haud possumus. — Miserimum est timere, timeri miserius.

Thème 5.

117-120. — Domino grata fuit Salomonis postulatio. — Patri Filius, et Patri Filioque æqualis est Spiritus Sanctus. — Socrates, ab infantiã, parçæ, duræ, ac labori deditæ vitæ assuetus erat. — Ad summa natus erat Epaminondas. — Athenienses nauticarum rerum scientiæ erant peritissimi. — Cyrus discendi necnon et gloriæ acquirendæ cupidus erat. — Ludibria tolerare assueti erant Spartani. — Ad commiserationem erga pauperes propensus erat Tobias. — Hypocrita Dei hominumque execratione dignus est. — Urbs Babylon haud erat obsessu facilis, *ou* Urbem Babylonem obsidere facile non erat. — Cretes ad mentiendum fallendumque erant valdè proclives. — Rex David cum suis patribus obdormivit, annis, divitiis et gloria cumulatus. — Naturali historiæ studere jucundum est. — Alexander eloquentiæ, pœsis et litterarum erat studiosus. — Dionysius videndi Platonis maxime cupidus erat. — Numæ, Romanorum regi, similis erat imperator Antoninus. — Sanctus Paulus christianis primùm intensissimus exstiterat. — Ad laborem natus est homo, sicut avis ad volandum. — Ad voluptatem naturâ promi erant Capuani. — Vir bonus, aiebat Cicero, inventu est difficilis.

Thème 6.

117-120. — David citharam pulsabat; cujus artis erat peritissimus. — Sancti Lupi, Senonensis archiepiscopi, familia regibus erat affinis. — Ecquando christianis infensi jam non erunt Judæi? — Milites frigus et æstum tolerare sunt assueti. — Ad cursum equus, ad agrorum culturam bos aptus est. — Xantippe, Socratis uxor, ad evomendas injurias erat alacris. — Justi morientis spectaculum, dicebat quidam orator celeberrimus, Deo, angelis hominibusque dignum est. — Exercitui omnem disciplinam abjicienti præesse difficile est. — Memnon Rho-

dius, vir admodùm strenuus artisque bellicæ peritissimus habebatur. — Claudio, imperatori romano, affinis erat sancta Mustiola. — Homo, ad libertatem natus, cum servitute non consuescit. — Dominus Israelitis iratus, dixit illis: Jam non ego vos in posterum liberabo; abite; quos vobis eligistis deos, illos implorate. — Lacedæmonii a teneris annis obtemperare sine mora primùm magistris, deinde magistratibus assueti erant. — Facile est a philosophis objecta refellere. — Propter primorum parentum nostrorum culpam, ad malum nos quam ad bonum sumus propensiores.

Thème 7.

121-127. — Dario Alexander fortior erat; Philippus Alexandro prudentior. — Eloquentior orator quam dux peritior erat Demosthenes. — Magis pius erat Numa Pompilius quam Romulus, primus rex Romanorum. — Octavia, Augusti soror, majori prædita erat virtute quam Livia, hujus imperatoris conjux. — Callidior erat Brutus quam putaverant Tarquini filii. — Socrates et Plato, veteres inter philosophos sunt celeberrimi. — Thessali optimi Græciæ equites existimabantur. — Diù æmulæ fuerunt Roma et Carthago, fuit tandem Roma valentior. — Jesu Christi gratia est maxime omnium rerum homini necessaria. — Solon unus ex septem Græciæ sapientibus exstitit. — Græcis nihil libertate erat pretiosius. — Ex omnibus terrestribus animalibus amplissimum est elephas. — Achabus vel magis impius fuit quam suus pater. — Nihil gloriosius est quam inimico ignoscere. — Ex eadem matre nati erant Josephus et Benjaminus; Benjaminus erat junior. — Varro maximè romanorum ducum temerarius habetur. — Infirmior erat Petrus quam putabat. — David, Saulis inimici sui mortem acerbè lugens, maximè omnium heroum magnanimum sese exhibuit. — Alexandro, ex omnibus suis aulicis, nullus erat Ephestione carior.

Thème 8.

121-127. — Deo dixit Elias propheta : Domine, mihi vitam adime; ego enim patribus meis melior non sum. — Latinorum oratorum eloquentissimus est Cicero. — Magis necessaria est aqua quam vinum. — Samuel majore quam sui filii virtute fuit præditus. — Lysias orator suæ ætatis peritissimus habebatur. — Nihil difficilius est quam injuriæ oblivisci; at nihil quoque præclarius. — Admodum pius erat Antoninus; illius autem uxor multo minori virtute erat prædita. — Habetur Archimedes maximè architectorum industrius. — Unus ex duodecim apostolis, nomine Judas, Jesum Christum prodidit. — Post diluvium, homines pejores quam prius fuerant se præstiterunt. — Satius est dare quam accipere. — Dion, Dionysii junioris levir, Syracusanorum sapientissimus habebatur. — Homerus est poeta Græciæ celeberrimus. — Statiram, Darii filiarum natu majorem Alexander uxorem duxit; Ephestion vero natu minorem. — Betis, Gazæ præfectus, se Dario magis fidelem simulque magis strenuum præstitit quam cæterarum civitatum præfecti. — Cunctis ex libris, nullus est cum Evangelio comparandus.

Thème 9.

128-132. — Terram colebat Cainus, Abel vero greges pascebat. — Nos virtutem miramur et scelus detestamur. — Luscinia cantus nos delectat. — Viris litteratis favebat Augustus imperator. — Pueris qui malis cupiditatibus se dedunt, imminent morbi acerbissimi. — Filii mi, tuos cole parentes illisque satisfacito. — Audire et tacere primùm dicebant Pythagoræ discipuli. — Astus Annibali nunquam defuerunt. — Regi Pharaoni placuit Josephi consilium. — Moysi iratus est Dominus. — Alexander urbi Hierosolymæ minatus est. — Josephus Ægyptiis aliisque populis frumentum vendebat. — Esaus supplan-

tatus Jacobo mortem minari ausus est. — Pigros pueros ad laborem invitat formica. — Israelitis dixit Samuel: Viam bonam semper ego vos docebo. — Josephi fratres ad Jacobum regis Pharaonis tulerunt munera. — Ad divites et pauperes attinent effata evangelica. — Agis Lacedæmonios ad excutiendum Alexandri jugum impellebat. — Leges scripserunt Minos Cretibus, Lycurgus Lacedæmoniis, Solonque Atheniensibus.

Thème 10.

128-132. — Adolescentibus magnoperè nocent pravi libri. — Doctissimum quemque multa fugiunt. — Sanctus Ludovicus Isabellæ, sororis suæ, exsequiis interfuit. — Quæ Absaloni accidit calamitas, ea quoque rebellibus pueris accidit. — Desidiam pati non poterat imperator Antoninus. — Angelus Raphael juniorem Tobiam comitatus est. — Impios æterna manent supplicia. — Invidet Cainus Abeli fratri suo cujus munera Domino placerant. — Hanno ad pacem Pœnos necquicquam hortabatur. — Regi Nabuchodonosori dixit Daniel: Tu rex regum es, et Deus cœli tibi robur, imperium ac gloriam dedit. — Sancta Mustiola Turcio judici divinam vindictam minata est. — Augusti mortem *ou* de morte Romanos diu celavit Livia. — Viros doctos probosque philosophos diligebat imperator Trajanus, et illis favebat. — Moysi præscripsit Deus sacerdotalium vestium formam, et cætera quæ ad cultum divinum spectabant. — Scythæ neque ulli imperare, neque ulli volebant obedire. — Sanctus Numidicus, Carthaginensis sacerdos, ad martyrium perferendum christianos hortabatur.

Thème 11.

128-132. — Josephus Benjaminum ac post hunc suos alios fratres amplexus est. — Milites Jesum Christum duosque cum eo latrones crucifixerunt. — Præerat Titus romanis copiis quæ urbem Hierosolymam obsederunt. —

Mors singulis momentis nobis impendet, at plerique de morte minime cogitant. — Coriolanus Romam in exilium ejectus, suae ingratae patriae minatus est. — Modestia juvenes decet. — Mihi nihil habenti, dicebat Abdalonymus, nihil tamen unquam defuit. — Iratus est Theodosius imperator sancto Amphilochio qui ipsius (ou suo) filio Arcadio, veluti puero vulgari, palpatus fuerat. — Senes Spartani conquistissimis dapibus jus nigrum praeponebant. — Tota urbs Antiochia sancto Joanni Chrysostomo obviam ivit, suumque illi reditum gratulata est. — Plerumque res prosperae ad summa ducunt infortunia. — Ad Infantem Jesum magi aurum, thus et myrrham tulerunt. — Rhetoricam et philosophiam Alexandrum Magnum Aristoteles edocuit. — Samuel Israelitis dixit: Timete Dominum, et illi servite. — Legis promissa ad christianos magis quam ad Judaeos pertinebant. — Alexander suos milites ad persequendum acriter infamem Bessum, Darii domini et regis sui interfectorum, inflammabat. — Dionysius, Syracusarum terror, sibimet suaeque vitae tremebat.

Thème 12.

128-132. — Sanctus Clodoaldus beatum Arnulfum, suum patrem, qui sedem Metensem ante se occupaverat, plane imitatus est. — Jugurtham delectabat leones et alias feras venari. — Solam innocentiam gaudium decet. — Benedixit Deus Abrahamo qui suo unico filio non pepercerat. — Summus pontifex Innocentius tertius sanctae Clarae exsequiis totam romanam curiam adesse voluit. — Quot et quantae calamitates Judaeis Jesu Christi interfectoribus imminebant. — Jesus Christus cruci affixus, sedem in regno suo bono latroni promisit. — Machabaeorum mater ad martyrium filios suos adhortabatur. — Angelus Raphael Tobiae ejusque filio dixit: Ego vobis veritatem patefaciam, nec vos meum arcanum celabo. — Sanctum Titum ad Corinthios bis misit sanctus Pau-

lus. — Astrologiam judicalem, inquit Tacitus, constanter improbarunt Romani, istique tamen scientiae constanter studuerunt. — Jugurtha, juvenis adhuc, sagittare et equitare didicit. — Sancta Julia caeteras mulieres christianas ad quoslibet cruciatus Jesu Christi causa tolerandos adhortata est. — Persae nunquam sibi solis, sed regi totique imperio sacrificia offerebant.

Thème 13.

133-136. — Salomon sapientiam a Domino petivit. — Omnia nos a Deo recepimus. — Alexander ex Ephæstionis morte acerrimum concepit dolorem. — In Augustum Cinna conjuraverat: quod ab uno e conjuratis imperator audivit. — Tobias suo filio dicebat: Eleemosyna a morte aeterna liberat. — Prophetæ Samueli dixit Deus: Oleo tuam imple lagunculam. — Saul ab hostium sagittariis fuit graviter vulneratus. — Morbo lethali correptus est rex Ezechias. — Senatoribus probata est Muscii Scævolæ sententia. — Omnibus nota est Josephi historia. — Prudentibus fideisque amicis regi opus est. — Lex Judaeis porcina carne interdicebat. — Magnam mercedem a Domino accipiemus. — Divitiis abundabant Claudii imperatoris liberti. — Nulla re carebit puer qui timet Dominum. — Carthago ex Numidia audacem indefessumque equitatum; ex insulis Balearibus solertissimos orbis funditores; ac statarium invictumque peditatum ex Hispania educebat. — A frumento paleam olim Jesus Christus segregabit. — Josephus de sui patris adventu monitus, illi obviam prodiit. — Corde contrito de peccatis nostris Deo loquamur, nec queramur de malis nostris. — De suo curru descendit Alexander, et Darii familiam reverenter accepit.

Thème 14.

133-136. — Hanno Annibalis victoriis non gaudebat. — Ferrea duntaxat moneta aliquandiu usi sunt Lacedæ-

monii. — Sanctus Antonius ab imperatore Constantino modestissimas accepit litteras. — Dymnus pluresque alii in Alexandrum conjuraverunt; quod rex audivit a Cebalino, fratre Nicomachi, qui id ab ipso Dymno audierat. — Domino indesinenter gratias agamus, qui quotidie novis nos cumulat beneficiis. — Urbs Troja, post decem annorum obsidionem, a Græcis capta est. — Carceris, exilii, imo et dirissimæ necis metu minimè commotus est Regulus. — Omnibus qui romanam legerunt historiam notum est Annibalis in Romanos odium. — Nobis omnibus opus est Jesu Christi gratiâ. — Deus Adamo et Evæ arboris scientiæ boni et mali fructu interdixerat. — Væ divitibus qui, bonis abundantes, pauperibus omni re carentibus nihil largiuntur. — Jesus e cruce pendens de suis inimicis non querebatur; imo contra, veniam suis tortoribus a Patre rogabat. — Jobo vulneribus onusto summa opus fuit patientia. — Omnes moriemur: hoc nos monet nox quæ diem excipit.

Thème 15.

133-138. — Cimon atheniensis civium pauperum miserebatur. — Deus Noemi ejusque liberorum recordatus est. — Sui filii Coriolani victoriis gaudebat Veturia. — Hebræi abundi copiam a rege Pharaone tandem obtinuerunt. — Pharaonem de Jacobi adventu Josephus admonuit. — Tres scelesti homines sanctum episcopum Narcissum atrocis sceleris insimulaverunt. — Argutus est Socrates religionem prodere, et cicutam potare jussus est. — Androclum in leonis societate vivere pertæsum est. — Imperatorem Claudium Messalinæ flagitiorum pudere debuisset. — Dei solius est futura prævidere. — Nostra interest de morte frequenter meditari. — O Domine, tuum est imperare; nostrum est tuis parere mandatis. — Una ex Lycurgi legibus auro et argento Lacedæmoniis interdicebat. — Reipublicæ romanæ Catonis consiliis opus erat. — Dixit filio suo Tobias: Unum te

moneo, ego Gabelo decem argenti talenta commodavi. — Regina Sabæ de sapientia Salomônis audivit, venitque eum invisendi gratiâ. — Sabbato sancto omnes lampades e cerei pascalis lumine accenduntur. — Moyses de monte Sinai descendens, legis tabulas gerebat.

Thème 16.

133-138. — Summoperè gavisus sunt Romani navali victoria quam a Pœnis Duilius reportaverat. — Post diluvium, homines legis naturalis sensim oblitus sunt. — Stipem a divitibus petunt pauperes; sæpe autem ab illis nihil impetrant. — A tenebris lumen, terramque ab aquis Deus sejunxit. — Cainus Abelis sui fratris sanguine terram cruentavit. — Constantinopolitanus populus, sancto Joanni Chrysostomo obviam venit, de illius reditu monitus. — Putipharis conjugem non puduit horrendi criminis castum Josephum insimulare. — Exilio damnatus est sanctus Joannes Evangelista. — Athenis exire jussus est Alcibiades. — Filii Jacob sui fratris Josephi non miserti sunt, postea vero illos suæ erga eum crudelitatis pœnituit. — Roboami regis intererat senum parere consilio. — Magistrorum est edocere, discipulorum vero dociles se præstare. — Vestrum est, o iudices, viduam et orphanum tueri. — Tuum est quidquid est meum, ait Jesus Christus Patri suo, atque meum est quidquid est tuum. — Rebecca e fonte aquam hauserat, quam Eliezeri, Abrahami ministro, obtulit. — Jesum cum apostolis de regno Dei loqui delectabat.

Thème 17.

133-138. — Unus est Deus in tribus personis: id ex Jesu Christo audierunt apostoli, idque nos ab apostolis accepimus. — A dæmonis servitute Christus nos liberavit. — Callipus Dionis vitæ insidiabatur; id hunc sua soror suaque uxor admonuerant. — Duo senes infames castam Susannam injustè accusaverunt; qui a Daniele

falsi testimonii convicti, capite damnati sunt. — Filii Jacob Josephi scyphum subripuisse arguti sunt. — Apollonius, unus ex Antiochi præfectis, a Juda Machabæo devictus fuit et occisus. — Ut a suis filiis pater, sic a Syracusanis Timoleon diligebatur. — Matronis Trecentibus, non autem viris, probata est sanctæ Genovefæ sententia. — Imperatorem Diocletianum summæ potestatis peritum est. — Absalonem suæ adversus patrem rebellionis pœnitere debuit. — Dicebat pius Tobias : Tua refert, fili mi, Deo servire tuosque colere parentes. — Nostrâ christianorum refert terrena contemnere. — Boni pastoris est suis pro ovibus mortem oppetere. — Neroni dixerunt Burrhus et Seneca : Tuum, non autem tuæ matris est regnare; porro illis Nero fidem adhibuit.

Thème 18.

111-138. — Cyrus Cambysis, Persarum regis, et Mandanæ, Astyagis Medorum regis filiæ, erat filius. — Agnus mansuetudinis atque innocentiae, canis fidelitatis et amicitiae est effigies : contra, lupus, leo et tigris imago sunt impotentiae, rapacitatis et sævitiae. — Taxiles Alexandro sex et quinquaginta mole stupenda elephantes dono dedit. — Marcus Aurelius et Commodus propensi erant, prior ad mansuetudinem et temperantiam, posterior vero ad crudelitatem et libidinem. — Quis unquam astus et stratagemata excogitandi fuit Datame et Annibale peritior? Urbs Tyrus expugnata difficilior (*mieux* : Urbem Tyrum expugnare difficilium) fuit quam primùm Alexander putaverat. — Peccavimus omnes : serio igitur de agenda pœnitentia cogitemus. — Difficilium est divitias acervare quam prodigere. — Caracalla et Geta, imperatoris Severi filii, simul aliquandiù regnaverunt; Geta junior erat melior. — Nicanor, tu coeli et terræ Deo audes insultare. — Rosis consita est via quâ mali gradiuntur; sed ad præcipitium ducit, arcta via e contrario, ad salutem. — Cimonis præfecti ejus mortem hostes, imo et socios celaverunt.

Thème 19.

111-138. — Plus quam quadraginta Judæi de interficiendo sancto Paulo conspiraverunt : quod ille a suæ sororis filio audivit. — Capite Melitus, unus ex Socratis accusatoribus, exilio autem cæteri damnati sunt. — Igne non hominis manu accenso impius vorabitur. — Saulem Herodemque sui temerarii jurisjurandi pœnitere debuit. — Regi Pharaoni respondit Josephus : Non meum, Dei autem solius est benignum tibi dare responsum. — Sanctus Augustinus carpentibus maledico dente absentes suâ mensâ interdixerat. — Principes sacerdotum Jesum deridebant expirantem, de eoque dicebant : Descendat nunc de cruce atque illum Dei Filium agnoscemus. — Malis, piris aliisque ejusdem generis fructibus vescebatur Cadusii. — Christianus e religione haurit consolationes, nequaquam suam conditionem queritur, sapienterque bonis utitur quæ a Deo accepit. — Deus Alexandri mentem ab obsidendæ urbis Hierosolymæ consilio avertit. Solon de Pisistrati insidiis certiores fecerat Athenienses, quos de iis vitandis quidem monuit, sed frustra. — Pygmalion vescebatur fructibus quos ex sui horti arboribus collegerat. — Cyrus laborum suorum ac victoriarum fructu fruebatur, Persis et populis subactis pariter dilectus.

Thème 20.

111-138. — Non cibus, non potus, non vigilia, non somnus sine mensurâ quâdam prosunt. — Multi sæpè malitiam sapientiam judicant. — Ulciscendæ injuriæ facilius ratio est quam beneficii remunerandi. — Asia populi romani facta est. — Ludovicus servire quam pugnare mavult. — Plus quingenta agri jugera possidet. — Romani bella quædam fortius quam felicius gesserunt. — Non eadem omnibus sunt honesta ac turpia. — Scipio Æmilianus mane in lectulo mortuus repertus est. — Nunquam reges ex adulatoribus verum audiunt. — Romani

semper appetentes gloriæ avidique laudis fuerunt. — Non te celavi colloquium cui interfui. — Terra quæ vitibus, est apta, etiam arboribus utilis est. — Saguntini frustra a Romanis auxilium speraverunt. — Improbi secernant se a bonis. — Tu me de retinenda Sextii gratia monuisti. — Attila, sancti Lupi virtutem admiratus, urbi Trevis pepercit. — Mors a senectute non longe abest. — Scelus erat Romanis scribere aut proferre Getæ nomen, quem sævus Caracalla inter Juliæ ipsorum matris brachia trucidaverat.

Thème 21.

139-143. — In Italia vicit Annibal, et in Africa victus est. — Attila Hunnorum rex, plures Romani imperii provincias depopulatus est, et cum formidando exercitu in Galliam irrupit. — Sancta Paula, Romæ nata, Bethleemi obiit. — Judas et milites qui Jesum Christum quærebant divinitus humi prostrati sunt. — Ivit sanctus Franciscus Salesius Avenione Lugdunum; quâ in urbe mortuus est. — Apud Tarquinium Priscum cum regis filiis educatus fuit Servius Tullius. — Ephestionis corpus Babylonem delatum est. — Imperator Augustus, ex Asia rediens, per Athenas iter fecit. — Samson, a sua conjuge proditus, suum ad patrem valde iratus prodiiit. — Agar a Sara, cujus ancilla erat, aufugit. — Agesilaus ex Asia proficiscens, veluti populorum communis pater desideratus est. — Romam revertens Pompeius voluit per philisophi Possidonii domum iter agere. — Ab occidendo Abele (ou occiso Abele) redibat Cainus, et Dominus illi istius sceleris pœnam denuntiavit. — Imperator Adrianus in urbe Athenis totam hiemem transegit. — Via Appia Brundisium iter feci. — Titus Livius Romanorum res domi militiæque gestas exposuit. — Non Massiliam, sed ad Massiliam venit Cæsar, inde in Hispaniam transiit.

Thème 22.

139-143. — Dion, a Dionysio tyranno Syracusis pulsus, Megaram confugit. — Terentius poeta, Carthagine natus, Romæ institutus est. — Exclamabat David in cubiculo deambulans: O Absalon fili mei! O fili mi Absalon. — Thrasybulus, tyrannorum victor, cunctos exules Athenas revocavit. — Annibal et Scipio apud Antiochum, Syriæ regem, inter se collocuti sunt. — Tres angeli qui Sodomam everterunt, per Abrahami tabernaculum iter fecerant. — Scipio Africanus, ingratham patriam fugiens, rus in villam suam concessit. — Sanctus Lupus sanctusque Germanus, a Galliæ præsulibus missi, in Angliam unâ profecti sunt. — Annibal, Carthagine profectus, primum ivit Ephesum, ubi Antiochum, Syriæ regem, nactus est. — Themistocles, Athenis aufugere coactus, se contulit ad Admetum, Molossorum regem, a quo comiter exceptus est. — Sanctus Prudentius, qui ex Hispania in Galliam transiit, Trecensem ad sedem promotus est. — Esao, a peragrandis agris redeunti, dixit Jacobus: Tuum primogeniti jus mihi vendito; illudque ei Esau vendidit. — Marcus Aurelius Romam rediens, in urbe Smyrna diu commoratus est. — Catilina via Aurelia profectus est Roma.

Thème 23.

144-146. — Deus die septima quievit. — Sex et sexaginta annos regnavit ille Pharaó qui Israelitas crudeliter vexavit. — Tres intra dies pestis septuaginta Israelitarum millia interemit. — Pistorum præfecto dixit Josephus: Tres post dies tu patibulo affigeris, et caro tua ab avibus vorabitur. — Ninives mœnia centum pedes alta erant. Saul toto capite cæteris major eminuit. — Coriolanus ad quartum a Roma lapidem castra posuit. Josephus viginti nummis argenteis veniit. — Hora post meridiem tertia obiit Jesus Christus. — Elephas centum, nonnunquam centum et viginti annos vivit. — Cœna gulosi Vitellii quoti-

diana duodecim nummorum (*ou* scutorum) millibus constabat. — Jonas in piscis immanis ventre tribus diebus tribusque noctibus inclusus fuit. — Lutetia trecentas et triginta circiter leucas a Roma distat. — Lacus Mæris trecentos pedes altus erat. — Unam intra noctem angelus Domini centum octoginta quinque Assyriorum millia occidit. — Cœpit Jonas clamare : Post quadraginta dies Ninive evertetur. — Cæsar ad vigesimum circiter a Lugduno milliarium memorabile commisit proelium (1). — Aliquot uncis Ephestion Alexandro major erat.

Thème 24.

144-146. — Noemus per annum totum in arca cum sua familia mansit inclusus. — Anno Jesu Christi (*ou* a Nativitate Domini) septuagesimo urbs Hierosolyma, solo adæquata est. — Babylonis mœnia quinque et septuaginta pedes crassa trecentosque alta erant. — Trium circiter leucarum spatio a Corsica distat Sardinia. — Quem funda sua David prostravit Goliathum, hic illo quatuor saltem pedibus majorerat. — Plinius historicus ad duodecimum a Neapoli milliarium Vesuvii fumo præfocatus est. — Perfidus Judas qui unam unguenti libram, scilicet paululum odoris et fumi, trecentis aestimaverat denariis, Jesum Christum unicum Dei Filium triginta denariis vendere non erubuit. — Plato anno ante Jesum Christum (*ou* ante Christum natum) trecentesimo quadragesimo octavo obiit. — Centum et decem annos vixit Josephus, Jacobi filius. — Socrates dies triginta in carcere detentus est. — Salomonis templum septem intra annos, ter millesimo orbis conditi anno, perfectum est. — Gabriel angelus Danieli prophetæ dixit : Post novem et sexaginta hebdomadas occidetur Christus. — Pyrrhus ad vigesimum a Roma lapidem castra posuit. — Nongentos sexaginta novem annos vixit Mathusala.

(1) On pourrait dire aussi bien : Viginti circiter a Lugduno millia.

Thème 25.

147-148. — Nabarzanes ac Bessus catenis aureis Darium viuxerunt. — Samson siti eneetus confugit ad Dominum qui ipsum exaudivit. — In Angliam iverunt sanctus Germanus et sanctus Lupus ad refellendos Pelagianorum errores. — Achior, Holophernis jussu, manibus pedibusque ad arborem alligatus est. — Germani noctem et diem potando libenter consumebant. — Jesus Christus suarum ovium causâ suam vitam dedit. — Augustinus, peccatis adhuc implicatus sanctum Ambrosium auditurus ibat. — Mariam veneremur; per eam enim Jesum suscepimus. — Samson asini maxilla mille Philistæos occidit. — Siti interibat Darius; miles Macedo aquam ei attulit. — Urbs Tyrus quam Sidonis filiam vocat Isaïas propheta, suam matrem magnitudine, opibus et potentia brevi superavit. — Dæmon in nostrum exitium iut, nostram in salutem Deus, vigilat. — Abrahamus, ad obediendum Deo, unico filio suo non pepercit, jam enim Isaaci immolandi causâ gladium arripuerat. — Cœnus, unus ex optimis Alexandri præfectis, in India morbo interiit. — Parricida barbarie belluas superat.

Thème 26.

147-148. — Eamus deambulatum, ait Abeli fratri nequam Cainus, in eumque irruens, illum occidit. — Sanctus Antonius sanctusque Paulus, eremita, in cantandis psalmis noctem egerunt. — Jesum adoremus eique gratias agamus; per eum enim peccatorum nostrorum veniam impetravimus. — Romanos e somno excitavit Manlius, citoque ad Gallos arcendos venerunt. — Ad quidlibet suæ matris gratia paratus erat Coriolanus. — Scythæ eminens sagitta, cominens jaculo dimicabant. — Salomoni dixit Dominus : Tu doctrina et sapientia cum antecessores, tum posteros superabis. — Angelus prophetam Habacuc capillis apprehendit, illumque Babylonem transtulit. — In suam perniciem impii Achabi filiam uxorem

duxit Joramus. — Jugurtha ad corrumpendos senatores romanos pecuniæ non parcebat. — Per archangelum Raphaellem Deus Tobiam ejusque filium beneficiis cumulavit. — Sanctus Vincentius a Paulo, viginti annos natus, Tolosam theologiæ studendi causa ivit. — Salomonis regnum, in flagitiorum pœnam, inter Roboamum ejus filium illiusque servum Jeroboamum divisum est.

Thème 27.

149-150. — Sisygambis quæ Darii erat mater, Alexandri captiva facta est. — Sana me, Domine, et ego sanabor; salvum me fac, et ego salvus ero. — Apud vos non erit duplex pondus nec duplex mensura; id vetat Deus. — Deus Tobiam et Saram, Raguelis filiam, qui ad ipsum confugerant, uno eodemque tempore exaudivit. — Aqua et vinum quæ miscet sacerdos, sanctum sacrificium offerens, grande mysterium exprimunt. — Jesus Christus suos eligens apostolos, quos voluit vocavit. — Regi Balthasari Daniel dixit: Tui regni dies numeravit Deus, illiusque finem signavit. — Nabuchodonosor urbem Hierosolymam cepit ac diripuit, eique ignem injecit. — Deus cui nos his in terris servire debemus, nobis æternam in cœlo mercedem promittit. — Pauperes quorum curam nos negligimus, hi tamen sunt Jesu Christi fratres. — Rex Ægyptius, cui ignotus erat Josephus, Israelitas operosis laboribus oppressit. — Occiderunt Tyrii caduceatores per quos ad pacem ipsos Alexander invitabat. — Stellis contemplare, earumque prodigiosum demirare numerum. — Superba Babylon ferarum nocturnarumque avium latibulum facta est; hoc Isaias prædixerat. — Alexander, regis Pori magnum demiratus animum, suum ei regnum non ademit, imo huic alias adjunxit provincias.

Thème 28.

149-150. — Quod a Salomone ædificatum fuerat templum, illud a Babylonis rege incensum est. — Josephus et

Maria, quorum virtutes nos debemus imitari, pauperes mundoque ignoti vixerunt. — Jugurtha omnibus suis coætaneis præstabat, ab illis tamen diligebatur atque æstimabatur. — Deus quem adorare et cui indesinenter gratias agere debemus, nostrum erit præmium. — Cæsar a quo subacta fuit Gallia, in senatu suis ab amicis trucidatus est. — Socrates, cujus pater sculptor erat, sculpturæ peritissimus ipse evasit. — Rex Balthasar in majorum suorum sepulchro non fuit conditus; hoc prænuntiaverat Isaias propheta. — Confugiamus ad jejunium et orationem quæ nostræ salutis hostis formidat. — Sylla quem dictaturæ tædebat, illâ se dignitate abdicavit. — Jesus Christus quem diligere et cui fideliter servire tenemur, nobis sedem in suo regno parat. — Junior Tobias ea quæ suus ipsi præscribebat pater sedulo perficiebat, optimorumque monitorum quæ ab illo acceperat nunquam oblitus est. — Ad Carthaginienses, quibus perito duce opus erat, Lacedæmonii Xantippum miserunt. — Sol, cujus nos fulgorem demiramur, die quarta creatus est.

Thème 29.

151-153. — Quis unquam Samsone robustior exstitit? — Mariæ Magdalenæ apparuit Jesus, eique dixit: Mulier, quid ploras? Quem quæris? — Deus dixit Caino: Quid fecisti? Tui fratris sanguis ad me clamat. — Superba urbs Tyrus maris se reginam dicebat. — Judæi Jeremiæ minis nequaquam terrebantur. — Quid magis detestandum quam hypocrisis (*ou vanæ virtutis ostentatio*)? — Quisnam exercitus imperator Epaminondam unquam superavit? — Quanta fuit post Jesu Christi resurrectionem apostolorum lætitia! — Josephi scyphus in Benjamini sacco repertus est. — Potest exercitatio et temperantia etiam in senectute aliquid pristini roboris conservare. — Nihil boni meus divinat animus. — Quis ex apostolis suum Dominum prodidit? — Cuinam rei olim studebant christiani? Evangelio. — Quid adolescentibus magis exitiosum quam pravi libri? — O Domine, exclamabat David, quid mali

oves illæ commiserunt? percute me, sed tuo parce populo. — Quis unquam Annibale fuit artium feracior. — Maria angelorum hominumque regina se Domini humilem ancillam vocabat. — Medici sæpè falluntur. — Cæsar sibi mortem subitam celeremque optaverat: factus est voti compos.

Thème 30.

151-153. — Quis unquam inter exercituum imperatores animos tractandi peritior fuit Alexandro? — Quis Dei omnipotentis brachio resistere potest? — Tremens ac perterritus Saulus Deo dixit: Domine, quid me vis facere? — Quid difficilius simulque præclarius quam injurias oblivisci? Samuel Sauli dixit: Virum juxta cor suum sibi elegit Dominus. — Quid nobis esse debet horrore, nisi peccatum, quod Jesum Christum cruci affixit. — Quid melle dulcius, quid leone fortius? — Jonas nautis dixit: Me in mare projicite, et residet tempestas. — Judas laqueo se suspendit: magis probrosâ manu mori nequibat proditor. — Germani Varum invaserunt nihil tale timentem. — Romæ, civilium bellorum tempore, nihil pristinae disciplinæ supererat. — Cogitemus de vitandis ignibus qui nunquam extinguuntur. — Quemnam ex veteribus philosophis Socrati æquipares? — Quantas ærumnas hauserunt Judæi a Romanis in urbe Hierosolyma obsessi! — Nihil est, crede mihi, virtute jucundius, nihil pulchrius. — Ætas, quod est petulantia in adolescentia, id aufert. — Quis finxit os hominis eique vocem dedit?

Thème 31.

155-157. — Jesus Christus suas oves verbo suo, sua carne, suoque alit sanguine. — Abelem ejusque dona vultu propitio aspexit Deus; at Caini, illius fratris, munera neglexit. — Apud Ægyptios, perjuri capite damnabantur. — Divitibus invidetur. — Antiochum divina insequebatur vindicta. — Arianis favebat imperator

Constantius. — Senectutem omnes reverentur. — E templo abrepta gladiisque trucidata est Athalia. — O Jesu, suum animæ meæ, tuæ dilectæ sponsæ decorem pristinum restitue. — Suos mater liberos, suam maritus conjugem, suum amicus amicum diligit. — Neronem sui regni initio admirati sunt Romani, sed postea ab isto abhorruere. — Simulacro quod *Bel* vocabant similiae duodecim mensuræ, quadraginta verveces, vinoque plena sex vasa grandia quotidie offerebantur. — Ex Horatio poeta, athleticis vino interdicebatur. — Datames vi aperta Thyum aggressus, istum nec non et illius uxorem eorumque liberos apprehendit. — O Jesu, suam dæmoni prædam suosque servos eripuisti. — Sæpius martyrum legis historiam: vere miranda est illorum patientia. — In Davidis civitate sepultus est Salomon, et suus ei filius successit.

Thème 32.

155-157. — Bellica Turennii facinora tota Europa demirata est. — Apud Persas, aspere castigabatur linguæ intemperantia. — Interdum haud minus dictis quam factis nocetur. — Josephus sexdecim annos natus, sui patris oves pascebat. — Juvenis prodigi pater suis famulis dixit: Repertus est filius meus qui perierat; cito sua eum pristina toga induite. — Dei amicus erat Moyses: ejus frater et soror qui illi invidebant, pœnas dederunt. — Cyrus junior suum fratrem Artaxerxem desolio deturbare voluit, at sua ipsi ambitio exitio fuit. — Sua Judam perdidit avaritia. — Quos plures romani imperatores persecuti erant christianos, iis favit imperator Constantinus. — Mendacem omnes detestantur. — Crucis viâ ad cæli gloriam pervenitur. — Plerumque ut quisque vixit, sic moritur. — Sine prælio nemo victoriam reportat. — Judas Machabæus prælium committere decrevit: milites ejus, leonum instar, in hostes irruerunt. — Porus quem sua non fregerat clades, regis ritu haberi voluit. —